

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
STRATEGINIO PLANAVIMO IR STEBĖSENOS GRUPĖ
GRĖSMIŲ VALDYMO IR KRIZIŲ PREVENCIJOS GRUPĖ

PAŽYMA

DĖL NACIONALINĖS DARBOTVARKĖS „LIETUVOS RESPUBLIKOS PILIEČIŲ
RENGIMO PILIETINIAM PASIPRIEŠINIMUI STRATEGIJA“ PROJEKTO
(TOLIAU – PROJEKTAS)

(TAP-21-1183(2); 21-1184(2); (TAIS NR. 21-29233; 20-15027(4)

2022-01-11 Nr. NV-85

Vilnius

Projekto rengėjas. Krašto apsaugos ministerija.

Projekto tikslas. Apibrėžti pilietinio pasipriešinimo vietą valstybės gynyboje, piliečių rengimo pilietiniam pasipriešinimui tikslą, rengimo pilietiniam pasipriešinimui kryptis ir jų įgyvendinimo pažangos uždavinius, kad pilietinis pasipriešinimas būtų veiksmingas Lietuvos gynybinės galios elementas ir būtų užtikrintas Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintos piliečių teisės priešintis bet kam, kas prievarta kėsina į šalies nepriklausomybę, jos teritorinį vientisumą ir konstitucinę santvarką, ir jų teisės bei pareigos ginti valstybę nuo užsienio ginkluoto užpuolimo įgyvendinimas.

Dabartinė situacija.

- 2021 m. sausio 1 d. įsigaliojo Karo padėties įstatymas, kuris numato, kad pilietiniam pasipriešinimui Lietuvos Respublikos piliečiai rengiami Lietuvos Respublikos Vyriausybės parengtoje, Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu tvirtinamoje Lietuvos Respublikos piliečių rengimo pilietiniam pasipriešinimui strategijoje nustatyta tvarka.
- Šiuo metu pilietinio pasipriešinimo teisinio reglamentavimo nuostatos apibrėžtos Lietuvos Respublikos Konstitucijoje, Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatyme, Lietuvos Respublikos ginkluotos gynybos ir pasipriešinimo agresijai įstatyme, Lietuvos Respublikos karo padėties įstatyme, Lietuvos Respublikos karo prievolės įstatyme ir kituose įstatymuose.
- Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plane yra numatyta 2021 m. IV ketv. parengti ir patvirtinti Nacionalinę darbotvarkę „Lietuvos Respublikos piliečių rengimo pilietiniam pasipriešinimui strategija“.

Projekto esmė: Nacionalinėje darbotvarkėje „Lietuvos Respublikos piliečių rengimo pilietiniam pasipriešinimui strategija“ (toliau – Darbotvarkė) siūloma:

- Nustatyti rengimo pilietiniam pasipriešinimui tikslą – ugdyti visuomenės atsparumą, piliečių valią, žinias bei įgūdžius, kurie užtikrintų piliečių pasirengimą ir dalyvavimą atsakant į nacionaliniam saugumui kylančias grėsmes, priešinant agresijai bei okupacijai.
- Nustatyti pilietinio pasipriešinimo vietą valstybės gynybos sąraše, pilietinio pasipriešinimo vaidmenį, valdymo ir organizavimo ypatumus taikos, karo padėties ir mobilizacijos bei okupacijos atvejais, išskiriant ginkluoto ir neginkluoto pilietinio pasipriešinimo veiksmus, kurių piliečiai gali imtis, priklausomai nuo galiojančio teisinio režimo;
- Apibrėžti piliečių rengimo pilietiniam pasipriešinimui sistemos elementai: atsparumas, tai yra piliečių gebėjimas apsisaugoti nuo įvairaus pobūdžio iššūkių ir grėsmių, efektyviai susidoroti su jų padariniais ir greitai atkurti įprastinį funkcionavimą, pilietinė valia, arba tautos apsisprendimas ir pasiryžimas kovoti už šalies nepriklausomybę ir visais įmanomais būdais priešintis agresoriui, ir tam tikros žinios bei praktiniai įgūdžiai;

- Nustatyti rengimo pilietiniam pasipriešinimui kryptis ir jų įgyvendinimo pažangos uždavinius:
 - **stiprinti visuomenės atsparumą** – taikos metu suteikti žinių ir gebėjimų, kurie leistų piliečiams apsisaugoti nuo šiuolaikinių saugumo grėsmių ir efektyviai susidoroti su jų padariniais;
 - **stiprinti visuomenės pilietinę valią** – taikos metu diegti vertybines nuostatas, kurios skatintų piliečių tapatinimąsi su valstybe ir pasitikėjimą ja, pilietiškumą ir patriotizmą, bendruomeniškumą, savanorišką rengimąsi valstybės gynybai ir pasiryžimą iškilus poreikiui prie jos prisidėti;
 - **ugdyti žinias ir įgūdžius neginkluotam pasipriešinimui** – taikos metu ugdyti žinias ir įgūdžius, leisiančius piliečiams prisidėti prie gynybos užduočių atlikimo ir ginkluotųjų pajėgų poreikių užtikrinimo neginkluotais veiksmais;
 - **ugdyti žinias ir įgūdžius ginkluotam pasipriešinimui** – taikos metu ugdyti žinias ir įgūdžius, sudarysiančius prielaidas organizuotam piliečių dalyvavimui ginkluotame pasipriešinime ir sėkmingos teritorinės gynybos užtikrinimui.
- Nustatyti Darbotvarkės įgyvendinimą, pažangos stebėseną, jos vertinimą ir atsiskaitymą už tai. Darbotvarkė bus įgyvendinama vykdamas Vyriausybės tvirtinamą Darbotvarkės planą. Darbotvarkės ir Darbotvarkės plano vykdytojai bus Krašto apsaugos ministerija, Švietimo mokslo ir sporto ministerija, Kultūros ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Lietuvos šaulių sąjunga, Valstybės saugumo departamentas ir pagal kompetenciją kitos valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, pasitelkiami socialiniai ir ekonominiai partneriai. Darbotvarkės įgyvendinimą koordinuos Vyriausybė. Darbotvarkės pažangos įgyvendinimo stebėseną ir vertinimą organizuos Vyriausybės paskirtas Darbotvarkės koordinatorius.

Derinimas. Projektas suderintas su Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Valstybės saugumo departamentu, Lietuvos jaunimo organizacijų taryba, Lietuvos savivaldybių asociacija, Lietuvos šaulių sąjunga ir Nacionaline nevyriausybinių organizacijų koalicija. Projektas 2021 m. rugpjūčio 31 d. pateiktas Vyriausybei. Atsižvelgiant į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės, Strateginio planavimo ir stebėsenos grupės ir Grėsmių valdymo ir krizių prevencijos grupės pastabas, Projektas buvo grąžintas rengėjams tobulinti. Patikslintas Projektas darbo tvarka suderintas su Vyriausybės kanceliarijos Teisės, Strateginio planavimo ir stebėsenos grupės ir Grėsmių valdymo ir krizių prevencijos grupėmis.

Projekto įgyvendinimo kaštai ir nauda. Projekto įgyvendinimas bus vykdomas iš Projektą įgyvendinančioms institucijoms skiriamų valstybės biudžeto lėšų. Įgyvendinus Projektą, būtų užtikrintas koordinuotas ir sistemingas piliečių rengimas pilietiniam pasipriešinimui, įtraukiantis skirtingas valstybės ir savivaldybių institucijas, asociacijas ir nevyriausybines organizacijas.

Atitiktis Vyriausybės programai. Projektas įgyvendina Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo 11.4.2. veiksmą.

Dalykinio vertinimo išvada. Siūlome Projektą patikslinti pagal redakcinio pobūdžio Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabą ir svarstyti tarpinstituciniame pasitarime.

Strateginio planavimo ir stebėsenos grupės vyresnioji patarėja

Goda Aleksaitė

Grėsmių valdymo ir krizių prevencijos grupės patarėjas

Dalius Labanauskas